

УДК 37.013.42

ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ФОРМ УТРИМАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Султанова Н.В., к. пед. н.,
доцент кафедри спеціальної освіти

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

У статті обґрунтовано, що реформування й модернізація інтернатних установ в Україні має відбуватися в напрямку від оптимізації системи соціального виховання в них дітей до реструктуризації державних інституцій. Автор зазначає, що цей процес, урахувавши його тривалість, має супроводжуватися забезпеченням актуальної системи соціального виховання дітей, яка б відповідала вимогам часу, інтересам і можливостям дітей.

Ключові слова: *реформування, модернізація, інтернатні заклади освіти, дитячий будинок сімейного типу, прийомна сім'я, соціальне виховання, діти.*

В статті обґрунтовано, що реформирование и модернизация интернатных учреждений в Украине должны происходить в направлении от оптимизации системы социального воспитания в них детей до реструктуризации государственных институтов. Автор отмечает, что этот процесс, учитывая его продолжительность, должен сопровождаться обеспечением актуальной системы социального воспитания детей, которая бы отвечала требованиям времени, интересам и возможностям детей.

Ключевые слова: *реформирование, модернизация, интернатные учреждения образования, детский дом семейного типа, приёмная семья, социальное воспитание, дети.*

Sultanova N.V. PERSPECTIVES ON THE REFORMATION OF INSTITUTIONAL FORMS OF CHILDREN'S SUPPORT AND SOCIAL EDUCATION IN UKRAINE AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

The article deals with the process of reformation and modernization of residential institutions in Ukraine. The author represents her own direction of the system optimization of social education of orphans and children deprived of parental care and the innovation (change of structure) of state residential institutions. The author of the article points to the length of the process of reforming boarding schools and the necessity, in this regard, of the support system of children's social education.

Key words: *reformation, modernization, residential institutions, family-type children's home, foster family, social education, children.*

Постановка проблеми. Конвенцією ООН про права дитини, яка набула чинності в Україні 27.09.1991 р., визначено, що «дитині для повного й гармонійного розвитку її особи необхідно зростати в сімейному оточенні, в атмосфері щастя, любові й розуміння» [3]. Проте інституційні форми влаштування й виховання дітей, на жаль, не втрачають своєї затребуваності і ще залишаються актуальною частиною системи освіти в Україні та державного утримання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Освітня політика на початку ХХІ століття характеризується початком впливу трансформаційних процесів європейської інтеграції країни. Сучасний період реформування та модернізації інституційних закладів державного утримання й виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, залишаючи у своїй основі прогресивні традиції минулого, має якомога більше відповідати європейським вимогам суспільного розвитку й особистісного

становлення людини. Проте повільні темпи реструктуризації інтернатних закладів утримання та виховання дітей, розширення їх кількості в Україні на початку ХХІ століття, а також загострення проблем випускників, що ускладнює опанування соціальними ролями, необхідними для повноцінного життя в суспільстві, зумовлюють необхідність більш прискіпливої уваги до соціального виховання дітей у державних інституціях, зокрема й в умовах альтернативних форм сімейного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед дослідників проблематики розвитку й функціонування шкіл-інтернатів в Україні, висвітлення теоретико-методологічних засад виховання в них дітей слід визначити праці А. Бондаря, В. Вугрича, Ю. Грицяя, Б. Кобзаря, А. Макаренка, А. Наточія, Б. Мельниченка, Г. Покиданова, Є. Постовойтова, В. Слюсаренка та ін. Питанням виникнення та подолання сирітства, особливостей інституціоналізації та забезпечення розвитку, виховання та соціальної

адаптації дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, присвятили дослідження Л. Артюшкіна, В. Виноградова-Бондаренко, Л. Канішевська, С. Коношенко, В. Оржеховська, І. Пеша, Н. Побірченко, Н. Сейко, С. Харченко, В. Яковлева та ін. Окремий науковий інтерес для нашого дослідження становлять актуальні дисертаційні дослідження та монографії В. Покася, А. Наточого, Л. Канішевської, Ж. Петрочко, О. Кузьміної, дисертаційне дослідження В. Слюсаренко.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення перспектив модернізації та реформування інтернатних закладів утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в Україні на початку XXI століття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна політика в Україні на початку XXI століття максимально зорієнтована на захист і забезпечення прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, на сімейне виховання.

У Законі України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування» (2005 р.) за редакцією від 20.01.2018 р. основними формами влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, визначені такі: усиновлення; установа опіки, піклування; передача до прийомної сім'ї, дитячих будинків сімейного типу, до закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування [9].

Пріоритетними формами державного утримання й виховання, за умови втрати дитиною батьків або позбавлення її батьківського піклування, є влаштування в сім'ї громадян України на засадах усиновлення, під опіку або піклування, у прийомні сім'ї або дитячі будинки сімейного типу. Діяльність останніх була юридично закріплена прийнятою в 1988 р. Постановою Ради Міністрів СРСР «Про створення дитячих будинків сі-

мейного типу», а у 1989 р. – затвердженням відповідного Тимчасового положення. Законом України «Про охорону дитинства» (2001 р.) термін «будинок сімейного типу» трактується як «окрема сім'я, яка створюється за бажанням подружжя або окремої особи, що не перебуває у шлюбі, які беруть на виховання та спільне проживання не менш як 5 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування» [13]. Така форма влаштування й виховання дітей, безперечно, стає оптимальною альтернативою інтернатним закладам, адже будинки сімейного типу є тим соціальним інститутом, що спроможний забезпечити сімейне оточення та соціальне виховання дітей.

Нормативним підґрунтям забезпечення функціонування будинків сімейного типу та прийомних сімей в Україні є сьогодні Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дитячий будинки сімейного типу» [10] та «Про затвердження Положення про прийомну сім'ю» [11]. Основною метою створення цих альтернативних форм влаштування дітей визначено забезпечення належних умов для виховання в сімейному оточенні дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Про їхню роль у модернізації та реформуванні системи інституційного утримання й виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, свідчать статистичні дані Державної служби статистики України (див. табл. 1).

Як ми бачимо, мережа дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей щорічно зростає завдяки виділенню державою субвенцій місцевим бюджетам на сприяння та підтримку розвитку галузі сімейних форм виховання дітей. До інституційних (інтернатних) закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, незалежно від форми власності та підпорядкування, дитина може бути влаштована, якщо з певних причин немає можливості влаштувати її на виховання в сім'ю.

Таблиця 1

Тенденції розвитку альтернативних форм утримання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в Україні (2005–2017 рр.) (кількісні показники)

Альтернативні форми утримання дітей	2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2017
Дитячий будинок сімейного типу (ДБСТ)	149	484	535	598	740	881	918	939	1020
Кількість вихованців у ДБСТ	1025	3185	3573	4041	4932	5890	6081	6169	6815
Прийомні сім'ї (ПС)	180	2931	3195	3445	3856	4199	4123	3901	3676
Кількість вихованців у ПС	288	4934	5451	5949	6819	7579	7449	7187	6877

Джерело: [1; 2; 6; 7; 15]

Система інституційних закладів із догляду та виховання дітей, що функціонує з початку ХХІ століття в Україні, включає загальноосвітні школи-інтернати; інтернати; навчально-реабілітаційні центри; будинки дитини; дитячі будинки; дитячі будинки-інтернати; навчально-виховні комплекси, у складі яких є групи, класи, відділення цілодобового перебування дітей; інші заклади цілодобового та довготривалого (понад три місяці) перебування дітей, у яких одночасно проживає більше ніж 15 дітей [12].

Вихованці інституційних закладів є категорією дітей групи «ризик», адже характеризуються специфічними, притаманними для них якостями, що ускладнюють соціалізацію, є причиною появи труднощів у навчанні, вихованні та в подальшому самостійному житті й трудовій діяльності. Родина є середовищем первинної соціалізації дитини, і сімейна депривація на ранніх етапах онтогенезу дитини, особливо з народження й до п'яти-семи років, не може бути повною мірою компенсована, навіть в умовах альтернативних форм сімейного виховання. Отже, актуальною залишається проблема соціального виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, як в інституційних закладах державного утримання й виховання (інтернатних установах), так і не меншою мірою в умовах прийомної сім'ї або дитячого будинку сімейного типу.

Соціальне виховання дітей, позбавлених батьківського піклування, було вперше науково обґрунтоване як необхідність їхньої підготовки до самостійного життя в соціумі ще на початку 20-х рр. ХХ століття (Декларація про соціальне виховання, 1.07.1920 р.). Із появою інтернатних закладів освіти в Україні (шкіл-інтернатів (1956 р.)) і впродовж усього періоду їхнього функціонування протягом більш ніж півстоліття в нашій державі система соціального виховання не втрачала актуальності та була на часі «оволодіння й засвоєння дітьми й молоддю загальнолюдських і спеціальних знань, соціального досвіду з метою формування в них стійких ціннісних орієнтацій і адекватної соціально направленої поведінки» [4].

На початку ХХІ століття на центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері освіти й науки, було покладено обґрунтування змісту виховного потенціалу інститутів державного виховання дітей. Результатом їхньої діяльності має стати розроблене Положення про типову програму психологічної та практичної підготовки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, до праці та професійного самовизна-

чення вихованців з урахуванням їхніх здібностей, інтересів, а також потреб регіонів [13].

Із метою профілактики правопорушень серед дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, як елемент системи соціального виховання в інтернатних закладах освіти в базові навчальні плани вводиться курс «Правова культура». Прототипом запровадження нового курсу, результатом якого стане правова освіченість дітей, була обґрунтована ще в радянські часи «свідома дисципліна» вихованців інтернатних установ.

Постійне вдосконалення форм і методів індивідуальної виховної роботи з підготовки до самостійного та сімейного життя випускників закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, зокрема й шляхом підтримки й розвитку наставництва над такими дітьми, забезпечують центральні органи виконавчої влади у сферах культури та мистецтв, освіти й науки, охорони здоров'я, сім'ї та дітей, а також місцеві державні адміністрації й органи місцевого самоврядування. Естетичний і фізичний розвиток випускників закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, забезпечується шляхом участі в самодіяльних творчих колективах, гуртках образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва тощо [13]. Однак констатована проблема невідповідності випускників інтернатів до самостійного життя та відсутності необхідних соціальних умінь і навичок у вихованців зумовлює потребу в подальшій модернізації та реформуванні інтернатних установ.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9.08.2017 р. № 526-р «Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки» [12] затверджено план заходів із реалізації її I етапу. Ключовим завданням цього проекту є переорієнтація системи інституційного утримання та виховання дітей на систему їхнього влаштування та догляду в середовищі, максимально наближеному до сімейного.

Уповноважений Президента України з прав дитини М. Кулеба так прокоментував необхідність реформування інтернатних установ: «Основна мета реформи інтернатних закладів – вчасно виявити проблему й допомогти сім'ї з дитиною, надати відповідні послуги, щоб дитина не потрапила до інтернатного закладу, а жила в сім'ї, у безпеці та благополуччі. Розвиток послуг підтримки сімей із дітьми на рівні громад є запорукою успіху цієї реформи в Україні» [5]. За даними уповноваженого

Президента України з прав дитини, в інтернатах зараз перебуває 1,5% усіх дітей країни. Відповідно до Національної стратегії, вже у 2026 році дітей в інституціях, за переконанням М. Кулеби, має бути менше 0,5%, а ті діти, які за різних причин усе ж залишаться в інституціях, а не в сім'ях, житимуть у невеликих установах в умовах, максимально наближених до сімейних (до 15 осіб в одному закладі).

Функціонування інтернатних закладів утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, як акцентовано в Національній стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки, є не лише затратним, але й неефективним як для самої дитини, так і для суспільства в цілому.

12.10.2016 р. у Верховній Раді України відбулися парламентські слухання на тему «Права дитини в Україні: забезпечення, доглядання, захист», на яких заступник міністра соціальної політики з питань європейської інтеграції С. Устименко акцентував увагу на посиленні негативних тенденцій у сфері забезпечення та захисту прав дітей. Виступаючи в сесійній залі, він поінформував, що у 2015–2016 роках у межах програми реформування соціальної сфери України відбулося скорочення соціальних програм щодо підтримки дітей. Зокрема, припинене фінансування фахівців із соціальної роботи, які працювали на попередження соціального сирітства в громадах за рахунок державних дотацій місцевим бюджетам. Також припинене фінансування санаторно-курортного лікування, оздоровлення та відпочинку дітей, дитячо-юнацьких спортивних шкіл за рахунок Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Багатодітні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу позбавлені пільг на оплату житлово-комунальних послуг, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, втратили право на вступ поза конкурсом до вищих навчальних закладів; скасоване безкоштовне харчування учнів 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів [8].

Із метою вирішення нагальної потреби реформування та модернізації інституційних форм утримання та виховання дітей органами державної влади вжиті певні заходи та прийнято низку Законів України. Проте розроблення «реформаторських» законопроектів поки що не є запорукою мінімізації негативних тенденцій інституціоналізації дітей у країні. Отже, державне забезпечення та посилення пріоритету сімейного виховання є сьогодні ключовим завданням дер-

жави в контексті освітніх парадигм. В Україні згідно з даними Міністерства соціальної політики станом на кінець 2015 р. на обліку держави перебувало 73 182 таких дітей. 9 623 із цієї кількості дітей у 2015 році було знято з обліку з причин досягнення повноліття, тоді як 10 173 водночас у цьому році набули статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування [7].

За даними Міністерства соціальної політики України, станом на 1.09.2016 р. в Україні функціонує 751 заклад інституційного догляду дітей. 39 закладів належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я, 132 заклади (будинки-інтернати, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, притулки для дітей) належать до сфери управління Міністерства соціальної політики; 580 закладів різних типів належать до сфери управління Міністерства освіти й науки. Відсутність належної фахової підтримки сімей із дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, повільні темпи розвитку інклюзивного навчання призводять до того, що десятки тисяч дітей щороку потрапляють до закладів інституційного догляду дітей. Із 105 783 дітей, які станом на 1.09.2016 р. перебували в таких закладах, лише 8741 дитина (8%) мала статус сироти чи позбавленої батьківського піклування, у решти 97 042 дітей (92%) є батьки. Крім того, лише 18 054 вихованців (17%) мають інвалідність. Відсутність єдиного бачення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей призводить до того, що на практиці змінюється лише назва або тип закладу, «реформовані» заклади залишаються закладами цілодобового й довготривалого перебування дітей, а категорії й вік дітей, які можуть до них направлятися, розширюються [12].

Означеними проблемами актуалізована необхідність початку процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Сьогодні ми знаходимося на I підготовчому етапі (2017–2018 рр.). Він передбачає підготовку нормативно-правової бази, організацію методичного забезпечення, зокрема й для кожного регіону з урахуванням потреб; розроблення критеріїв моніторингу процесу реформування та залучення для подальшої реалізації реформи відповідних інвестицій. Проте, на наш погляд, реалізація реформи інтернатних установ упродовж II етапу (2019–2024 рр.) шляхом їх «ліквідації або реорганізації в заклади денного перебування дітей», як передбачено Національною стратегією, не вирішить повністю проблем соціальної дезадаптації дітей, свідомої правової дис-

ципліни, непристосованості до сучасних вимог соціуму, самовизначення та само-реалізації в сімейному та суспільному житті. Характерні та згадані вище особливості вихованців інтернатних установ не втрачаються з моменту їхнього влаштування в прийомні сім'ї або дитячі будинки сімейного типу. Непрофесійність прийомних батьків і невідповідність до утримання та соціального виховання цих дітей може загострити або спровокувати в них прояви конформізму, безініціативності, девіацій як у сім'ї, так і під час міжособистісної взаємодії в масовій загальноосвітній школі. Не завжди сприятливим і легким буде повернення дітей у свої сім'ї, адже в дітей, які перебували в цих закладах тривалий час, понад п'ять або десять років, руйнуються особистісні зв'язки з батьками. До того ж не всі батьки, які були позбавлені своїх прав на виховання дітей унаслідок різних причин, здатні реабілітуватися та забезпечити гідні умови для повноцінного розвитку дітей. Прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу, добровільно приймаючи вихованців інтернатних установ із тривалим досвідом перебування в них, мають бути ретельно й професійно підготовлені не просто до спільного проживання та ризиків його унеможливлення, а й до відповідального соціального виховання цієї «складної» у виховному плані дітей групи «ризик». Безперечно, сімейне виховання дітей уможлиблює їх повноцінний розвиток, підготовленість до подальшого сімейного життя та трудової діяльності, проте в разі неможливості у вказані строки повністю ліквідувати інтернатні установи необхідно вже сьогодні подбати про модернізацію системи утримання й виховання в них дітей, адже під час очікування у вихованців упродовж цих років процесу деінституціалізації та часу їхнього влаштування до сімейних форм утримання продовжують поглиблюватися негативні тенденції депривації, порушення соціалізації та її відхилення в дорослому самостійному житті.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, процес реформації інтернатних установ у частині повної їх ліквідації впродовж наступних п'яти років за умови відсутності запровадження системи соціального виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, має ризики негативного впливу на їхню подальшу життєдіяльність. Акцентуючи увагу на доцільності реформування із внутрішнього змісту виховання до зовнішніх форм утримання дітей, наголошуємо на необхідності розроблення та запровадження ефективних форм і методів соціального виховання

дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, з метою формування в них стійких ціннісних орієнтацій та адекватної соціально направленої поведінки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. В Україні продовжується розвиток сімейних форм виховання. Захист материнства, сім'ї та дітей. 22.01.2018 р. URL: <http://www.msp.gov.ua/news/14681.html>.
2. Державна служба статистики України. Захист дітей, які потребують уваги суспільства. Статистичний збірник. Київ, 2013. С. 39.
3. Задорожній О. Конвенція про права дитини 1989 р. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / редкол.: Л. Губерський (голова) та ін. К: Знання України, 2004 Т. 1 760 с.
4. Коваль Л., Зверева І., Хлебик С. Соціальна педагогіка. Соціальна робота: навч. посіб. К.: ІЗМН, 1997. 392 с.
5. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.msp.gov.ua/news/14256.html>.
6. Павленко Ю. Національна стратегія профілактики соціального сирітства спрямована на захист сім'ї та формування відповідального батьківства 22.10.2013 р. URL: <http://www.adm.dp.ua/OBLADM/obldp.nsf/archive/1326FCCD74B27D3DC2257A9F004D543F?opendocument>.
7. Проведення досліджень з питань надання соціальних послуг дітям: аналіт. звіт / Укр. ін-т соц. дослід. імені О. Яременка. К., 2016 р. С. 237.
8. Парламентські слухання від 12.10.2016 р. Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України. URL: http://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/Parlamentski_slukhannya/135857.html.
9. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>.
10. Про затвердження положення про дитячий будинок сімейного типу: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р. № 564. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF>.
11. Про затвердження положення про прийомну сім'ю: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р. № 565. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF>.
12. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9.08.2017 р. № 526-р, Київ / Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250190226>.
13. Про охорону дитинства: Закон України № 2402-III від 26.04.2001 р. (редакція станом на 20.01.2018 р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
14. Реформування інституційного догляду дітей. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.msp.gov.ua/news/13739.html>.

15. Щодо стану подолання та профілактики соціального сирітства в Україні. Національний інститут

стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1556/>.

УДК 37.013:373(94)

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ АВСТРАЛІЇ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Мукан Н.В., д. пед. н., професор,
завідувач кафедри іноземних мов

Національний університет «Львівська політехніка»

Яремко Г.В., к. пед. н.,
викладач кафедри іноземних мов

Національний університет «Львівська політехніка»

У статті розглянуто проблему професійного розвитку австралійських педагогів у доробках зарубіжних науковців. Зокрема, проаналізовано висвітлення різноманітних аспектів професійного розвитку вчителів на сторінках «Австралійського педагогічного журналу». З'ясовано, що тематика статей у журналі змінилася за останні два десятиліття від обговорення важливості та необхідності професійного розвитку до вивчення вже діючих програм професійного розвитку педагогів, визначення їхньої ефективності, переваг і обмежень.

Ключові слова: *«Австралійський педагогічний журнал», професійний розвиток, учителі загальноосвітніх шкіл, програми професійного розвитку, Австралія.*

В статье рассмотрена проблема профессионального развития австралийских педагогов в исследованиях зарубежных ученых. В частности, проанализировано освещение разнообразных аспектов профессионального развития учителей на страницах «Австралийского педагогического журнала». Выяснено, что тематика статей в журнале изменилась за последние два десятилетия от обсуждения важности и необходимости профессионального развития педагогов, определения их эффективности, преимуществ и ограничений.

Ключевые слова: *«Австралийский педагогический журнал», профессиональное развитие, учителя общеобразовательных школ, программы профессионального развития, Австралия.*

Mukan N.V., Yaremko H.V. PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF PUBLIC SCHOOL TEACHERS IN AUSTRALIA AS A SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL PROBLEM

The problem of Australian teachers' professional development in the works of foreign scientists has been considered in the article. Namely, the highlighting of different aspects of teacher professional development on the pages of Australian Journal of Teacher Education has been analyzed. It was revealed that the articles topics have changed from discussing the importance and necessity of professional development to studying ongoing teacher professional development programs, determining their efficiency, benefits and limitations for the past two decades.

Key words: *Australian Journal of Teacher Education, professional development, public school teachers, professional development programs, Australia.*

Постановка проблеми. Австралія займає чільне місце серед зарубіжних англomовних країн, таких, як Велика Британія, Канада, США, за рівнем розвитку освіти, а також одне з перших місць за індексом розвитку людського потенціалу. В австралійських університетах навчається значна кількість іноземних студентів, тривають наукові дослідження щодо актуальних, глобальних питань сучасного суспільства, зокрема освіти, успішної підготовки фахівців із різноманітних галузей знань та їхнього навчання впродовж життя. Підготовка вчи-

телів та їхній неперервний професійний розвиток перебувають під посиленою увагою з боку теоретиків і практиків освіти не лише в Австралії, а й далеко за її межами. С. Корешкова зазначає: «Інтеграційний вибір України як орієнтир її державного й культурного поступу зумовлює особливий інтерес до системи вищої освіти високорозвинених країн, наприклад, Австралії, де вища освіта – одна з найкращих у світі. Австралія, згідно з документами ЮНЕСКО й ОЕСР, є одним із лідерів надання освітніх послуг іноземним студентам в